Тримаймося позитивної хвилі: чого очікувати Україні від саміту НАТО в Анкарі

6 липня, 19:00 | 2129 | 22 хв | 1

Даніель Ткіє

1. ДОВГОСТРОКОВА ПІДТРИМКА УКРАЇНИ ТА СУПЕРЕЧКИ НАВКОЛО НЕЇ
2. ІТАЛІЙСЬКИЙ М'ЯКИЙ СПОЙЛЕР
3. ШАНС ДЛЯ УКРАЇНИ
4. НЕ ЗАБУВАЙМО ПРО "ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ"
5. НАТО 3.0: ЄВРОПЕЙСЬКІ СОЮЗНИКИ ЗМУШЕНІ СТАВАТИ БІЛЬШ НЕЗАЛЕЖНИМИ ВІД США
6. ЯК ПРАВИЛЬНО МІРЯТИСЯ ОБОРОННИМИ БЮДЖЕТАМИ
7. ДЕМАРШ ВАРШАВИ НАПЕРЕДОДНІ ЗУСТРІЧЕЙ В АНКАРІ
8. ВЕЛИКІ СПОДІВАННЯ

7 – 8 липня в Анкарі зберуться лідери 32 країн-членів альянсу. Більшість з них є відданими союзниками України, які з початку повномасштабного вторгнення Росії надсилали критично необхідну військову допомогу. Ця підтримка пройшла декілька етапів трансформацій – від протитанкових комплексів Javelin і шоломів до систем PATRIOT, далекобійних ракет, танків і винищувачів.

Нині на саміті буде йтися не лише про поточні пакети підтримки, а й конкретні довгострокові зобов'язання допомоги Україні на місяці чи навіть роки вперед. Ось чому президент Зеленський братиме участь у саміті та очікує знову зустрітися із президентом США, для якого подібні заходи – окремий жанр творчості (на останньому він взагалі був "татусем").

Саміт відбувається на тлі посиленого ракетного терору Росії проти української столиці та інших міст. За день до зустрічі лідерів на найвищому рівні, Путін знову атакував Київ, надіславши меседж Заходу: "Я буду далі вбивати українців та воювати стільки, скільки вважатиму за потрібне".

*24 канал розповідає, чого чекати від цьогорічного Саміту НАТО, на яку допомогу слід очікувати Україні, а також – як лідери Західного світу планують вгамовувати его президента США. У цьому нам допоміг **Скотт Лукас**, професор міжнародної політики Інституту Клінтона при Університеті Дубліна.*

Автор статті – журналіст і телеведучий 24 Каналу Даніель Ткіє – наразі вже перебуває в Анкарі, тому очікуйте нові ексклюзиви з саміту НАТО, коментарі та аналітику.

Довгострокова підтримка України та суперечки навколо неї

Генеральний секретар НАТО Марк Рютте в останні місяці неодноразово говорив про те, що союзники планують затвердити плани довготривалої підтримки України, аби запевнити нас в тому, що Захід не відмовиться від допомоги Києву та окремо надіслати сигнал Володимиру Путіну про те, що Захід не втомився від фінансування оборони України.

Підтвердження цих заяв буде дуже доречним на тлі посилення повітряного терору проти української столиці та інших міст. Ще одна причина – вигода від включення витрат на допомогу Україні у підрахунки загальних показників витрат на оборону НАТО, які президент Трамп вимагає підвищити.

Допомога Україні буде зараховуватися до тих 5% від ВВП на оборону, які тепер мають витрачати усі члени НАТО (і з чим наразі мають проблеми). Тому виходить формула win-win. Найголовніше – таким чином НАТО сприяє посиленню позицій України на полі бою, адже значна частка коштів піде на виробництво безпілотників та інших засобів стримування Росії.

> На саміті НАТО у Гаазі 2025 року лідери країн альянсу домовилися спрямовувати на оборону та безпеку загалом 5% від ВВП. 3,5% з яких – прямі витрати країн на головні військові спроможності та 1,5% на дотичні речі – захист інфраструктури, питання кібербезпеки тощо. Лідери альянсу пішли на цей крок, аби, по-перше, витрати на оборону відповідали рівню загроз, які становлять Росія та Китай; по-друге, аби заспокоїти Дональда Трампа, який завжди був незадоволений рівнем витрат на оборону європейських союзників та взагалі погрожував вийти з альянсу. 5% від ВВП стало "золотим компромісом", який вгамував президента США у 2025-му, а питання виходу США з альянсу було знято з порядку денного. При цьому самі США не мають і близько 5%, втім, видно, Трамп вважає себе якимось "іншим НАТО" та в публічній риториці постійно протиставляє США решті альянсу.

Італійський м'який спойлер

Frankfurter Allgemeine Zeitung повідомляє про те, що в Анкарі союзники по НАТО планують затвердити план довгострокової допомоги на 70 мільярдів євро. І ще 70 мільярдів зразу на 2027 рік. За даними співрозмовників видання, Італія в принципі підтримує допомогу Україні, але не хоче заходити надто далеко.

Рим виступає проти згадки 70 мільярдів на 2027 рік з досить цікавих причин. В італійському уряді вважають, що це може підірвати зусилля із досягнення угоди по Україні.

Але про які зусилля йде мова? Невідомо, адже навіть "суперпеþví" Трампа, якими легко маніпулюють у Кремлі – Стів Віткофф і Джаред Кушнер, досі зайняті хаотичною дипломатією з Іраном. Часу на Україну у них немає, до Києва вони поки не їдуть (що може бути й добрими новинами). Володимир Путін натомість жодних знаків про готовність до миру не подає, навпаки, активізує терор проти українських міст і оголошує про нові територіальні вимоги – захоплення так званої уявної в голові диктатора "Новоросії". Напевно, казав про це й у своїй останній розмові з Трампом 4 липня.

ДО ТЕМИ Чому Путін так нахабно бреше про захоплення Костянтинівки

Разом з тим, інсайдери говорять про те, що Рим не піде на принципове блокування рішення щодо допомоги на 2027 рік. Італійці вирішили спробувати змінити формулювання, але не принципово блокувати декларацію.

> Сума у 70 мільярдів євро – це не нові внески союзників. 40 мільярдів євро – планова допомога на цей рік, а решта із 30 мільярдів – частина позики Європейського Союзу. Але звучить красиво.

Шанс для України

Паралельно із самітом НАТО в Анкарі 7 – 8 липня пройде Форум оборонних індустрій, де будуть представлені й зразки українського озброєння.

Український ОПК матиме змогу знову представити власні розробки, покращити відносини із партнерами та показати себе на міжнародному ринку зброї. Отже, загалом чудова нагода для України в черговий раз продемонструвати власну технологічну інноваційність та отримати довгострокові зобов'язання щодо військової допомоги на 2026 та 2027 роки.

І, звісно, як без зустрічі із Трампом? Президент Зеленський, який буде на заході запрошеним гостем, точно спробує використати саміт як нагоду знову зустрітися, аби втримати Трампа на позитивній лінії щодо успіхів України, що оформилась після недавнього саміту G7. Очільник США знову позитивно заговорив про Україну, і Київ намагатиметься зробити все, аби Трамп не змінив свою думку.

ДО ТЕМИ Санкції, ракети та підтримка України від США: як пройшов саміт Великої сімки

Під час попередніх зустрічей президента Зеленського і Трампа йшлося про ліцензії на виробництво ракет до систем ППО Patriot і введення нових енергетичних санкцій проти Росії. Питання ліцензій – критично важливе для України, адже збільшення виробництва ракет до систем Patriot допоможе краще збивати російську балістику. На жаль, поки нічого із цього не стало реальністю – питання ліцензій ще розглядається, а про санкції проти Росії нічого офіційного з Білого дому ми не чули.

Але ці питання точно будуть обговорювати на рівні лідерів у Анкарі. Аби вони стали реальністю, а не лише публічними обіцянками, про які очільник США може забути, як тільки знову повернеться до Вашингтону.

Загалом, кожна зустріч із Трампом для України – це позитив. Навіть якщо не буде багато конкретики – це нагода нагадати Трампу про Україну та донести до нього багато корисної інформації, яку зараз не часто розповідають в ефірі американського телебачення через зміщення фокуса на Іран, футбол і прийдешні вибори.

Не забуваймо про "домашнє завдання"

Професор Скотт Лукас вважає, що саміт можна буде вважати успішним, якщо лідери приділять час обговоренню питання тіньового флоту Росії. Як відомо, нещодавно Франція та Велика Британія активно почали затримувати російські нафтові судна, які йшли під чужим прапором та порушували санкційний режим. Разом з тим, поки невідомо, чи ці операції набудуть системного характеру, чи все зведеться до так званої спортивної рибалки.

> Скотт Лукас
> професор міжнародної політики Інституту Клінтона при Університеті Дубліна
>
> Питання полягає в тому, чи НАТО буде координувати свої операції проти російського "тіньового флоту", який викликає дедалі більше занепокоєння, зокрема сьогоднішній звіт про їхню участь в операціях російських безпілотників, що здійснюють спостереження за країнами НАТО.

Професор Лукас вважає, що лестощі у бік Трампа продовжаться, якщо це спрацює та він не буде псувати серйозних розмов – це вже можна вважати успіхом.

> Скотт Лукас
> професор міжнародної політики Інституту Клінтона при Університеті Дубліна
>
> Що стосується політичної ситуації в цьому плані, минулого тижня Генеральний секретар НАТО Марк Рютте підбадьорював Дональда Трампа, казав, ви чудові, ви супер, ось діаграма, яка це доводить. Саме це й зроблять лідери НАТО. Все сподіваються, що Трамп посміхатиметься і буде в гарному настрої, поки ви вестимете серйозні дискусії. Ви ж не хочете, щоб він вибіг із саміту чи сказав, що все, НАТО ні на що не здатне. На цьому саміті будуть присутні країни, які візьмуть на себе подальші зобов'язання на підтримку України. Головна роль НАТО зараз з погляду надання військової допомоги полягає в купівлі зброї у Сполучених Штатів для потреб України. НАТО продовжуватиме підтримувати ініціативу PURL.

Втім, є значні ризики, що американський президент, якби його не вмовляв Рютте та яким би талановитим "заклиначем змій" він не був, не стримається не знову почне нести свою традиційну маячню про зраду "паперового тигра НАТО", який не допоміг США у війні проти Ірану, про яку Америка союзників не повідомила, але й, за словами Трампа, і не потребувала допомоги. Але все одно образилась.

А ще може буде розіграна карта американського захисту данської Гренландії, можуть згадати про фотосесію з Мелоні (нагадаємо, італійська прем'єрка була єдиним європейським лідером на інавгурації Трампа в січні 2025 року, а тепер є чи не найголовнішим його ворогом після Папи Римського), або не знайти серед вірних соратників мармизу Віктора Орбана...

ЧИТАЙТЕ ТАКОЖ Хрестовий похід Трампа проти Папи: чому він погрожує Ватикану та чи вплине це на вибори в США

Чи ще щось. Варіантів може бути багато. Передбачити, куди виверне наступного разу президентський язик – не банальне завдання. Тому friendly fire точно станеться, завдання – мінімізувати його наслідки. Будемо сподіватися, це завдання візьме на себе господар заходу – турецький правитель Реджеп Ердоган, якого Трамп дуже поважає.

НАТО 3.0: європейські союзники змушені ставати більш незалежними від США

Президент США та його соратники з самого повернення до Білого дому негативно сприймали НАТО. Вони не розуміли (чи вдавали, що не розуміють), для чого США беруть в цьому участь, що це їм дає і яку вигоду отримують США від цього. Ще з часів повернення до влади багато європейських союзників побоювалися, що США можуть повністю вийти з НАТО.

Пізніше європейські партнери та генсек НАТО Марк Рютте розпочали справжню просвітницьку роботу із Трампом і активно пояснювали, чому американські оборонні компанії виграють від контрактів на виробництво зброї для США. Ця ідея визначила прихильність Трампа до програми PURL – через яку нині Європа купує у США зброю для потреб Сил оборони України. І не лише до програми, а й до самого НАТО.

Подейкують, що на саміті в Анкарі європейські партнери оголосять про підписання багатомільярдних контрактів з американськими виробниками зброї. Це ще один крок до утримання Трампа в орбіті Заходу, а не Путіна, адже навіть для нього буде зрозуміло, що це вигідно його країні.

Але попри всі угоди й мільярди, які так полюбляє Дональд Трамп, США таки почали частково виводити війська та військові спроможності з Європи, адже, як говорить мантра адміністрації Трампа – Європа повинна брати на себе більше відповідальності за свій захист і більше витрачати на оборону. І це нова реальність Європи.

Окрім фінансів, європейська частина НАТО вдало справляється із заповненням прогалин, які виникли через виведення частини американського контингенту та озброєння. Головнокомандувач військ США в Європі, генерал Алексус Гринкевич, заявив, що європейці вже заповнили усі прогалини у спроможностях. Як повідомляли інсайдери в НАТО, кількість американських винищувачів F-15 та F-15E, розгорнутих у рамках НАТО, зменшиться на третину, а безпілотників MQ-4 і MQ-9 Reaper – вдвічі.

США передислоковують й літаки-заправники KC-135 та KC-46 зменшиться. У рамках НАТО їх буде лише 63. А от замість двох стратегічних бомбардувальників та авіаносців буде виділено лише по одному. Кількість літаків морського патрулювання зменшиться з 26 до 15, кількість есмінців – з 17 до 9.

ЧИТАЙТЕ ТАКОЖ Путіну потрібна нова війна: куди буде готуватися наступ з Білорусі, і чи готова Європа до відбиття російської агресії

Символічно, що НАТО планує "маленький непослух" – заміну парку літаків AWACS на літаки спостереження GlobalEye шведської компанії Saab. І такі рішення будуть ухвалюватися й надалі. Отже, європейці розуміють: Трампа потрібно тримати у своїй орбіті, але покладатися лише на власні сили.

Мова йде не лише про фінансування, а й про залежність від США у контексті специфічних систем озброєння. Все більше держав-членів НАТО беруть приклад у Франції, яка володіє повною військовою автономністю та не залежить від доброї волі Вашингтону. І це якраз наслідок політики адміністрації Трампа – позитив, який був спричинений негативом (погрозами Трампа й образливими висловлюваннями на адресу європейських партнерів).

Як правильно мірятися оборонними бюджетами

Крім атаки на Джорджу Мелоні, Трамп напередодні саміту не втримався і посварився із канцлером Німеччини. Він почав порівнювати загальні бюджети США та Європи на оборону, але викрутив так, що всі ці гроші нібито йдуть на захист Європейського континенту.

> **Сполучені Штати витрачають на НАТО значно більше коштів, ніж будь-яка інша країна – і це з величезною перевагою – щоб захищати (ці держави), і не отримують від цього жодної вигоди: США – 999 мільярдів доларів, Велика Британія – 90,5 мільярда доларів, Франція – 66,5 мільярда доларів, Італія – 48,8 мільярда доларів, Польща – 44,3 мільярда доларів. Решта країн, зокрема Німеччина, витрачають значно менше. Це абсурдно!,**
> **– президент Трамп на правах "Татуся" сварить союзників.**

Очевидно, причиною нових "наїздів" на європейських союзників стала образа Трампа за те, що вони не вступили у війну проти Ірану на його боці. Трамп точно цього не забув і явно не був у настрої, коли зустрічався із союзниками "Великої сімки" у Франції – посмішки на його обличчі не було, хоча він і не саботував спільну декларацію.

Аналогічний настрій очікується й в Анкарі. Звісно, таке порівняння бюджетів на оборону США та інших країн не має сенсу, адже значна частка бюджету на оборону США йде на фінансування самих американських збройних сил, які розміщуються не лише у Європі у рамках НАТО, але й у самих США, на Близькому Сході та інших театрах потенційних бойових дій, зокрема в Індо-Тихоокеанському регіоні.

> Насправді недоречно порівнювати бюджети на оборону країн, у яких "трошки" різні розміри економік, адже обсяг економіки та бюджету напряму впливає на те, скільки держава може витрачати, у тому числі на оборону. Якщо номінальний ВВП США на 2026 рік орієнтовно 32,38 трильйона доларів, то аналогічний показник Великої Британії, яку Трамп ставить за приклад, становить всього 4,26 трильйона доларів, а Німеччини – 5,1 трильйона євро.

Німецький канцлер Фрідріх Мерц про ці нюанси знає добре, а тому запакував те знання у свою саркастичну відповідь Трампу:

> **Сміховинно для США продовжувати йти цим одностороннім шляхом, коли відносини не є взаємними. Це найбільші зусилля, яких ми коли-небудь докладали для зміцнення нашої обороноздатності. У цьому плані у нас немає причин ні перед чим соромитися. Ми заявимо про це з усією належною скромністю, і ми робимо це як найбільша держава-член Європейського Союзу, яка несе відповідальність у межах Європи.**

З Мерцем важко не погодитись. Німеччина після років саботажу оборонки, що її здійснювала Ангела Меркель, а також довгої "розкачки" часів Олафа Шольца, нині нарешті кардинально збільшує витрати на оборону і має що показати президенту США, зокрема на саміті в Анкарі.

До 2027 року Берлін буде витрачати на оборону 3,1 % від свого ВВП, що відповідатиме затвердженим на саміті НАТО у Гаазі показникам. Загальний розмір витрат на оборону, включно з допомогою для України, у 2027 році становитиме 144,9 мільярда євро.

Уряд ФРН вже визначився й з майбутніми витратами на допомогу Україні, які будуть зараховуватися у загальні показники НАТО, зокрема й ті, які затвердять в Анкарі. Йдеться про 11,6 мільярда євро наступного року, та мінімум по 8,5 мільярда євро у період з 2028 по 2030 роки.

Демарш Варшави напередодні зустрічей в Анкарі

Справжнім сюрпризом напередодні Анкари стали слова, які почали лунати з боку Варшави. Там триває "громадянська війна" між урядом і президентом, який вирішив розіграти в цьому конфлікті "українську карту". У результаті битви за рейтинги постраждала не лише "історична пам'ять", але й сьогодення.

Глава уряду Польщі Дональд Туск закликав членів польської делегації, яка вирушає на саміт НАТО в Анкарі, бути обережними з подальшими заявами щодо фінансової підтримки України з боку Варшави. Фактично Туск закрив рота усім польським дипломатам і закликав їх краще промовчати, ніж сказати щось про Україну, щоб не "годувати тролів" з канцелярії президента Польщі. Тих самих, які дозволяють собі робити скандальні заяви та зазіхати на суверенні території інших держав.

У підсумку спроби Туска "потушити скандал" в самій Польщі вже сприймається за її межами не лише як натяк на відсутність нових пакетів допомоги, а і як політичний демарш, який спрямований на підрив позицій України на саміті.

> **Я звертаюся тут до всієї делегації з проханням бути обережними з будь-якими заявами щодо чергової фінансової підтримки з боку Польщі, і не тому, що я вважаю, ніби Україна не потребує фінансової підтримки – я вважаю, що Польща має дуже великі зобов'язання щодо всього східного кордону Європейського Союзу, і всі мають це врахувати,**
> **– неоднозначна заява прем'єра Польщі Туска, який намагається бути "старшим у кімнаті", але все робить тільки гірше.**

Польський уряд вирішив винести погіршення україно-польських відносин і на саміт НАТО в Анкарі. Польща, яка колись була активним адвокатом інтересів України, явно змінює свою позицію. І пояснити це зміною внутрішньополітичних уподобань громадян, чи просто новою політичною реальністю – досить складно.

Цікаво, що ще 3 липня до Варшави поїхав міністр закордонних справ Андрій Сибіга. Він зустрівся із польським колегою Радославом Сікорським. За словами міністра, Київ отримав запевнення у продовженні підтримки України, але у той самий день Туск анонсує стратегічну мовчанку щодо допомоги Україні, фактично підігруючи президенту-популісту, погодившись грати за його правилами.

Сподіваємось, Варшава разом з мовчанкою також не блокуватиме ключові рішення на підтримку нашої держави в Анкарі, але тон їх заяв так само як й манера явно не свідчать про те, що у Польщі готові змінювати курс та налагоджувати конструктивні відносини, які були зруйновані рішенням Навроцького щодо позбавлення президента Зеленського Ордену Білого Орла, який мав на меті в першу чергу відзначити хоробрість та стійкість українського народу перед російською агресією.

Великі сподівання

Саміт НАТО дасть Україні довгострокові обіцянки щодо допомоги. Очікуємо домовленість про 140 мільярдів євро військової допомоги на 2026 – 2027 роки. Або принаймні 70 на 2026-й та притомну "дорожню карту" на ту саму суму на 2027-й.

Лідери НАТО мають відповісти росіянамна атаки України новими пакетами військової допомоги, а Трамп не має цьому бажання противитись, адже саме про це він і говорив останнім часом. Сподіваємося, що будуть рішення щодо ракет до систем ППО Patriot і ліцензії на їх виробництво.

Сподіваємось, Трамп зустрінеться із Зеленським мирно, і главі української держави вдасться знову продемонструвати кадри та фото цинічних ударів по цивільній інфраструктурі. Сподіваємось, нам вдасться продовжити ті розмови, які розпочалися на саміті "Великої сімки".

Трамп, до речі, поспілкувався телефоном із президентом України напередодні саміту, який привітав його із 250-річчям американської незалежності. Щоправда, говорив Трамп і з Путіним також.

НАТО 3.0 стає реальністю – європейські лідери беруть на себе більше відповідальності за оборону, що відповідає їхнім стратегічним інтересам, адже війна Росії проти України – далека від свого завершення. А от чи будуть США захищати кожен квадратний метр території альянсу, як колись обіцяв Джо Байден – невідомо, тому європейцям слід самим подбати про свою безпеку.

Польща натомість обирає шлях галасливої ескалації й не готова давати задньої та йти на компроміси. Хоча на саміті НАТО в Анкарі першочерговий фокус союзників буде на питанні підтримки України, а не на історичних суперечках минулого, адже потрібно дивитися у майбутнє. Інакше і минуле, і майбутнє будете визначати не ви, а ваш реальний ворог.

ЧАСТІ ПИТАННЯ

- Яку роль відіграє саміт НАТО в Анкарі у підтримці України?
- Як європейські союзники НАТО змінюють свою політику у відповідь на дії США?
- Які виклики стоять перед НАТО через позицію президента США?

Пов'язані теми:

ГЕОПОЛІТИКА | АНАЛІТИКА | САМІТ НАТО

Всі комерційні рекламні матеріали позначені словами "Спецпроєкт" чи "Партнерський матеріал". Матеріали з позначкою "Експерт", "Позиція" відображають позицію авторів та героїв. Редакція може не поділяти їхніх поглядів. Детальніше щодо реклами та правил цитування можна ознайомитись в правилах користування сайтом. Усі права захищені. Матеріали сайту призначені для осіб старше 21 року (21+)

Онлайн-медіа «24 Канал»
пл. Галицька, буд. 15, м. Львів, 79008
Телефон +380 (32) 229-77-77
Адреса електронної пошти — legal@24tv.com.ua
Ідентифікатор онлайн-медіа в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа — R40-06057

© 2005—2026, ПрАТ «Телерадіокомпанія "Люкс"», 24 Канал.